

Declamatio in laudem ebrietatis

Auteur(s) : Hegendorph, Christoph

Présentation

Titre longDeclamatio in laudem ebrietatis, mire festivia, Lipsiae in corona virorum doctissimorum pronunciata, ante hac non edita.

Lieu de publicationHagenau

Imprimeur(s)-Libraire(s)Setzer, Johann

Date1526

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

23 Fichier(s)

Les mots clés

[Éloge paradoxal.](#)

Citer cette page

Hegendorph, Christoph, Declamatio in laudem ebrietatis, 1526

Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 31/01/2026 sur la plate-forme EMAN :
<https://eman-archives.org/Antibarbari/items/show/9>

Copier

Précisions sur l'exemplaire

LangueLatin

SourceStaatsbibliothek zu Berlin, Vy 868

Format

- 23 p.
- in-8

Localisation du document Berlin, Staatsbibliothek zu Berlin

Informations complémentaires

USTC [632015](#)

Contributeur Perona, Blandine (édition scientifique)

Éditeur Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Droits

- Fiche : Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Texte : Domaine public

Source de la numérisation [Digital Staatsbibliothek-Berlin](#)

Éléments d'analyse

Description Cet éloge passe en revue les nations buveuses avant de louer les différentes vertus de l'ivresse : elle donne de la joie, soigne les maux du corps et de l'âme, engendre amitié et charité.

Analyse Le livre dans lequel se trouve cette déclamation contient également une traduction de l'éloge de la mouche de Lucien. Chaque éloge est précédé d'un bref poème : une prosopopée de l'ivresse et une prosopopée de la mouche.

Mots-clés Éloge paradoxal.

Notice créée par [Blandine Perona](#) Notice créée le 27/01/2023 Dernière modification le 13/03/2024

3 an

DECLAMA

TIO IN LAVDE MEBRI

ETATIS, MIRE FESTI

na, Lipsiæ in corona uirorum do-

ctissimorum pronunciata, ante

hac non edita.

ENCOMIVM

MVSCAE ELVCIANO,

Interprete Christophoro He

gendorphino.

EBRIETAS LO

quitur .

Vos compotores, Lurcones, uos Comedones
Currite, quos nostri, currite, tangit amor .
En hodie nostræ reboabit buccina laudis
Currite, io, molli cingite fronde comam .
En hodie lapsum toto reparabitur orbe
Imperium, o scælix terq; quaterq; dies .
Quod si quis uestram, Iuuenes, non uenerit, illi
Imprecor, ut nunq̃ pocula plena bibat .
Imprecor ut Bacchi nullo capiatur amore .
Ut Cereris sapiant pocula nulla precor .
Imprecor ut pulchris placeat non ille puellis .
Qui tunc hæc, hodie promptus adesse potest .

F
I N I
S

CLARISSI

MO VIRO FRANCISCO

PARCENIO SOLDANO IV

ris utriusq; Licentato, Reuerendissimi
in Christo patris ac Domini, domini lo
hannis, Episcopi Culmensis &c. à Se
cretis, Christophorus Hegendorph
nus faustū nouum annū precatur.

OLENT, IAM NO
uo ineunte anno, Franciscus
clarissime, christiani mutuis
xeniolis inter se certare, qui
ritus ut sollemnis est, ita mi
hi non omnino improbandus
uidetur. Etenim ista ultro ci
troq; missitandorum munerum uti
cissitudine, alius ali
um admonet, ut si quid reliqui
arum ueteris anni, ani
mo suo insideat, iam nouo ap
petente anno, expuat,
Christo, cum in omnium homi
num, tum in priua
tam cuiuslibet salutem, in lucem
edito, uiuere post
hac meditetur. Huc enim mu
nera missitandi consue
tudinem spectare puto. Quod
si qui (ut rebus omni
bus ferè in peius abutimur) alio
retulerint, suo malo

E N C O M I V M

faciant . Ego uero , Clarissime Franciscè , cum dispicerem , quo nam munere & consuetudini illi facerem satis , & tam ineuntis anni monumentum mitterem , mentem subiit , declamatio quædam in Ebrietatis laudem , à me quidem conscripta , sed à Iohanne Cononpat , iuvene admodum studioso Lipsiæ in doctissimorum uirorum corona pronuntiata . Hanc igitur typis excusam ad te mitto , quæ licet prima fronte , non adeo Ἀκόγων ἔπος , non adeo solenni illi mittendorum munerum consuetudini congruere , uideri possit , tamen si pressius introspectiatur , nihil inepti à me tibi obtrusum esse , uel Momo iudice , contenderim . Siquidem Ebrietatis declamationem ad te mitto , non quod nos Ebrietatis studium christiano hoīe dignum censeamus , non quod tibi illius studium uelut ex Tripode persuadere cupiamus , sed ut conatum nostrum , in re illa tam ridicula , tam spurca laudanda uideres . Sed ut ueluti Glauco apud Platonem iniustitiam laudans , alterum quendam ad iusticiæ laudem prouocat . Ita nos Ebrietatis laude , te quoque utrum eloquentissimum , ad σαρκοφάγους laudem lacefferemus . Et his duabus rationibus , opinor , me non tam tibi uero optimo , quàm onerosis illis ἑταίροις facturum satis , qui alioqui , si forte istam meam declamationem legerent , clamare possent , me communem esse corruptelam hominum , me pestem esse Reipub .

EBRIETATIS

Reipub. Christianæ, ut qui homines, ad id iucij, orationis ueluti classico, inuitem, quo nullum est hominibus indignius, nullum detestabilius. At uero cum à me nihil aliud, q̃ styli periculum quæsitum, cum me, te ad sobrietatis laudem euocare, uoluisse, audierint, à calumnijs haud dubie abstinebunt. Requirēt multi copiosorem argumenti huius tractationem. Requirēt multi elegantiam orationis, sed illam tempus, quod argumēto scribēdo dabatur, perexiguū, non permittebat. Hæc uero in uiribus nostris non erat, cōtentus à me occasionem uberius tractādi illis præbitā, qui longo scribendi usu, elegātiā orationis Atticā, sibi pepererūt. Tu uero Franciscè optime, declamationē istam eo quo à me datur animo, accipe. Datur uero à me animo prorsus cādido, datur ut iam noui ineuntis anni, immo mei potius *μνημόσυνον* quoddam apud te habeas. Datur ut breui, qua es eloquentia uir, sobrietatis laude, nos cum Ebrietate nostra ad palinodiam adigas. Quod si aliquando aliquid maturus, non admodum fertilis ingenij nostri agellus produxerit, tibi quoq; mittetur. Iam præcoquum illum fructum, boni æquiq; facito. Bene uale in Christo IESV, & me Reuerendissimo in Christo patri & Domino, domino Ioanni Episcopo tuo, cuius literis, emoriar, si quid mihi iucundius unq̃ acciderit, ut soles, commendato.

ENCOMIVM

NON DVBIUM EST
 mihi, auditores iucundissimi,
 quin laudaturus apud uos so-
 brios Ebrietatem, bis ebruus
 appariturus sim, partim
 quod homo ego iuuenis, di-
 cendi imperitus ex hoc sugge-
 sto, in tanta literatissimorum uirorum corona, in
 tanta studiosorum iuuenū turba dicturus prodierim,
 partim quod de re tam absurda, tam ridicula, tam
 Christiano homine, ut in speciem uideri potest, in-
 digna, dicturus uenerim. Sed agite, auditores opti-
 mi, quod ego ex hoc pulpito dico, non nouum exem-
 plum est, non à me hodie in scholas inuectum. Fue-
 runt ante me plures, licet ingenio, facundia me lon-
 ge superiores, iuuenes tamen fuerunt, qui hunc de-
 clamandi morem, aliquandiu explosum, in scholas
 magno studiorum nostrorum commodo, reduxerunt,
 illorum exemplo, immo uestra potius, auditores, be-
 nignitate animatus, hanc cathedram conscendi. Vos
 auditores, adeste æquo animo, & qui æquales meos
 candide audiistis, me quoq; candide audiatis, oro.
 Ne finite quæso me mea de uobis apud animum con-
 cepta persuasione frustrari. Quod si me non expe-
 ctata dicendi facultas sequetur, si aliquando pronun-
 tiando

E B R I E T A T I S

tiando me torpiter dederò, reputate me iuuenem esse,
 qui eloquentiæ studiosius potius, quàm eloquens esse
 possit, reputate me de Ebrietate dicere, quæ licet sa-
 cundissima sit, tamen sæpe uerborum torrente, uelu-
 ti tempestate quadam abrepta, hæret. Porro, quod
 de Ebrietate apud uos sobrios, dicturus prodij, nec
 ipsum culpæ quis poterit, siquidem ut oculati po-
 tius quàm oculis capti, de colore iudicant, sic uos sobrij quàm
 ebrij probanda an exigenda sit Ebrietas, melius decre-
 ueritis. Pro tribunalibus turpe iudicatur, si cognitio-
 nem anteuertant calculi, nec sententia fertur, nisi cau-
 sa diligenter expensa. Vos prius quæso audite & rem
 cognoscite, deinde, si uidetur, damnate, ac reiicite,
 hoc tantum abest ut uerear, ut etiam me hydropotis
 persuasurum confidam, Ebrietatē esse antiquitatis gra-
 tia admirandam, utilitate refertissimam. Quæ cum
 ostendero, uestra adsit æquanimitas, & qui sobrij,
 ut opinor, adestis omnes, sobrie iudicate. Sed iam
 ad rem, multas res commendat antiquitas, at quid
 Ebrietate antiquius? Ut quæ à Iudæis, Græcis, Tro-
 ianis, & cæteris denique populis uetustissimis, in hæc
 nostra tempora, ad hos nostros populos deducta est.
 Ego, ne exemplorū farragine uobis molestus sim,
 paucula quædam conuerram. Noe uir ille Iudæus, ho-
 mo adeo iustus, ut etiam cum Deo ambulasse in fert-

Noe

ENCOMIVM

ptura dicatur, præterq̃ quod uineam plantabat, in qua uinum, præsens admodum Ebrietatis effector, proueneret, ipse quoq; uinum, quod felicissime prouenerat, bibens, inebriatus est. Sic enim scriptura de illo loquitur. Loth, uir Deo in paucis charus, ut quem Deus quãdo iam Sodomam, quãdo Gomorrhã incendio conflagrare uellet, cum familia sua superstitem esse, uel demissis de coelo angelis, uoluerit, adeo Ebrietatis studiosus fuit, ut aliquando ebrui cum suis ipsius filiabus cõcubuerit. Quid dicam de Ioseph, qui nobis ipsissime Christum adumbrat, an non Ebrietati indulsit? Scriptura certe narrat Ioseph, & fratres qui fame uel Saguntina ingruente ad sese uenerant, & lautissime accepisse, & ad Ebrietatem usq; cum illis bibisse. Quis nunc uestrum, optimi auditores, nõ admiratur Ebrietatem? ut quæ ab orbe condito, à tam sanctis uiris, tam sancte culta sit? De græcorum erga Ebrietatem studio, quid attinet multa commemorare? cum plena sit testimoniorum uetustas, cum Alcibiades uel hac una immortalitatem sibi compararit. Extat Platonis symposium, extant Plutarchi quæstiones conuiuales, ex quibus facile conijcere licet, quàm illa gens Ebrietatis studiosa fuerit, quantum Ebrietati tribuerit, nempe quæ inter pocula de rebus grauissimis dimicarit, consultarit. Extant Ebrietatis apud græcos elo

Loth

Ioseph

Græcorum
Ebrietas

EBRIETATIS

eos elogia q̄ plurima. Ego ne Chrysippeo rerum acer-
 mo, molestus sim, uel unum ex Equitibus Aristopha- Encomium
 nis Encomion adferam. ὅταν πίνωσι ἄνθρωποι ebrietatis ex
 τότε πλεονάζουσιν, διαπράττουσι, νικῶσι δίκας, Aristophane
 οὐδ' αὖτε μονοῖσι, Hoc est, quando biberint homines,
 tunc dutescunt, peragunt, uincunt causas, bene for-
 tunati euadunt. Græci ne Ebrietatis studium interci-
 deret, leges quasdam symposiorum promulgabant.
 Inter alias est lex illa nulli non opinor, melius q̄ un- Leges sympo-
 guis sui, nota. ἢ πίνει ἢ ἀπίνει. Aut bibat aut abeat. siorum
 Est et illa lex, ἢ πέντε πίνειν, ἢ τρία, ἢ μὴ τέτ-
 ταρα. hoc est, aut quinque bibe, aut tria, aut ne quat-
 tuor. Est tertia lex, μισὸν μνάμονα συμπότῳ In primo ser-
 Odi memorem compotorem. Plutarchus et orator mone cōiunali
 et Philosophus grauissimus, scribit Dores in Sicilia
 symposiorum præsēctos μνάμονας appellasse, quos
 latini modiperatores uocāt, autore Nonio Marcello,
 quod bibendi modum imperarent, et hæc quidem de
 Græcis. Venio ad Romanos, qui usq; adeo Ebrietatis
 cultores fuerunt, ut mihi uix uerisimile sit, Francisca
 nos suum Franciscum, Dominicaσtros suum Domini- Romanorum
 cum religiosius colere. Tiberius Claudius Nero im- ebrietas
 perator Romanus longe clarissimus, adeo uini audus
 fuit, ut pro Tiberio Claudio Nerone, Eiberius Cal-
 dius Nero appellaretur, quæ cognomen tantū abest,

E N C O M I V M

ut laudum suarum gloriam obscuratura putaret, ut etiam hinc uel unicam gloriam apud posteros speraret. Lucius Piso, quod biduo, duabusque noctibus, potationem apud Tiberium Caesarem continuasset, urbis Romanae praefecturam adeptus est. Praetereo Drusum Caesarem, in quo, Tiberium dicam an Biberium, bibendi fortitudine renatum credas. Taceo Marcum Antonium, ut nulla aliare, Ebrietatis tamen gloria clarissimum. Omitto Catonem, morum Censorem grauissimum, qui ut alijs rebus omnibus, ita & Ebrietatis laude alijs palmam praecepit. Agite uero auditores optimi, an non haec exempla Ebrietatem mirabilem, honestam reddunt? Possem hic recensere Aegyptios, apud quos ne Ebrietatis numen excluderetur, Aegyptij potum ex fruge confectum fuisse, Plinius autor est. Possem hic commemorare Hispanos, qui omnes Ebrietatis placidissimum numen religiosissime coluerunt. Sed uenio ad nostros populos, qui ut omnia à ueteribus, ita Ebrietatis quoque studium, uelut per manus acceperunt. Est apud nos gens Saxonica, adeo Ebrietatis laude celebris, ut praeter illam, Gracia sobria fuisse uideri possit. Dabit mihi ueniam, quicumque adestis Saxones. Nam non tam ledendi patriam uestram, populares uestros, quam ornandi Ebrietatem gratia, uestri mentionem facio. Spartam nactus sum, hanc ornem

Saxonum
Ebrietas

EBRIETATIS

ornem oportet. Neque uero uos Saxones, hanc lau-
dem uobis priuatim asseritis. Date mihi populum Ger-
manicum, qui non libenter bibat, qui non Ebrietatis
studio impendio deditus sit. Date mihi Francum, da-
te mihi Sueuum, date mihi Bauarum, date Polonum,
si non Ebrietatis Symystes uel religiosissimus fuerit,
nullum recusabo supplicium, adeo uerum est quod
Erasmus ille magnus scribit ut Britannos πολυφαι-
αε, ita Germanos πολυποσίαε laudem uendicare.
Nō parum Ebrietatem cohonestant, tot compotandi
rationes, à tot populis, & inuenta & ad posteros ue-
luti per manus tradita. Sunt qui ad Musarum, sunt qui
ad Gratiarum nomina compotant. Certatur poculis
dimidiatis, contenditur integris poculis, pleriq; con-
tendunt trifolijs, addito ne parum uinosi putentur,
auctario quodam non uulgari. In plerisq; regionibus
& plenis uasis compotationis certamina simuntur.
Nobiles fere familiares suos poculo quodam honora-
rio, quod græce significantius q̃ latine δὲ λέγειν ap-
pellaueris, exerpunt. Pleriq; peracta compo-
tatione, in harenam descendunt, adeo belli gladia-
tores, ut sepe uitro abiecto, abiecto poculo in medio
luto se prouoluant. Certatur & poculis feriarum Pen-
tecostes. Vulgaris compotandi ratio est, si duo cali-
cem exiccent. Sed quid arenam metior? citius Iupiter

Compotandi
rationes

Eyn wil
Eummen

E N C O M I V M

Lupus salicta-
rius

tellurem effundet in undas, diluvio miscens, ut inquit
Porta, quæ ego omnes compotandi rationes percensue-
ro. Has uero paucas quasdam enumeravi, ut ostende-
rem uobis, quæ nullo non studio solers in rebus inuenti-
endis mortaliū genus, Ebrietatem promoueret, hone-
staret, coleret. Sed parum sit Ebrietatem tot popu-
lis, tot legibus, tot ceremonijs celebrari, cohonestari,
nisi etiam ostēdero, nos natura duce, ad Ebrieta-
tem inflammari. Natura quot quæso uini genera pro-
ducit? quæ si quis ipso numero, quod aiunt, explora-
ta habere uult, Plinium lib. 24. historię mundi excu-
tiat. Cur uero natura in tot uini generibus producen-
dis occuparetur, nisi nos illis $\mu\epsilon\tau\epsilon\chi\epsilon\iota\ \kappa\acute{o}\sigma\sigma$, liceat mihi
græce dicere, uti uellet? In nostris regionibus lupus
salictarius prouenit, ex quo Lipsenses ceruisiam con-
ficiunt. In Saxonia partim ex tritico, partim ex hor-
deo ceruisia paratur. Natura uero cur tot potus ge-
nera, tot res ad potus facientes, produceret? exco-
leret? nisi nos $\kappa\alpha\tau\alpha\ \kappa\acute{o}\sigma\sigma$, ut græca uoce utar, po-
tare uellet? Sed quid tam multa de honestate Ebrieta-
tis uerba fundo? expectatis dubio procul et illius utili-
tatem, quam cum uobis recensuero, uos quæso, ut ha-
tenuis fecistis, benignas mihi dicenti præbete aures.
Nec dubito quin futura commodorum Ebrietatis com-
memoratio, auris quantumuis delassata recreari pos-
sit.

EBRIETATIS

sit. Principio Homerus ille ingeniorum fons, in ulti-
 mo Iliados libro, sane q̄ eleganter scribit duo dolia in Commoda
 Iouis lumine sita esse, quorum alterum sit plenum tri ebrietatis
 stibus, alterum letis, ex quibus ille, mortalium fortu-
 nam temperans Homerus
 Ἀλλ' οὐτε μὲν τε κακῶ ὄρε κ' ὕγε
 τ' ἄλλοτε Ἄ' ἐδ' ἄλ' ὦ, hoc est, nunc letis uitam
 misceat nunc tristibus idem. Verum admodū maligne
 temperat Iupiter ille homericus, nimio plus admiscens
 malorum q̄ bonorum, ut si suam quasq; fortunam ad
 calculum uocet, minima sit futura ratio illorum quæ
 nobis ex animi sententia eueniunt. Id quod eleganter Pindarus
 dictum est à Pindaro ἐν β' πρ' ἐδ' ἄλ' ὦν, πῖμα ἄλ' α
 αὐδ' ὄρε δάιον τ' ἐροῖ ὦ. Quæ sic transpones. Ad
 unum tantum bonum, duo pariter incōmoda morta-
 libus in mortales distribuunt. Iam si quid esset, quod
 tantorum malorum sensum, si non prorsus auferret,
 at saltem mitigaret, an tantum non obuijs manibus,
 ut aiunt, arripicndum esset? Si quis corporis morbo
 afflētatur, & remedium quoddam nactus est, quod
 si non penitus morbum tollit, at saltem lenit, Deus
 bone, q̄ illud obseruat, magnificat, iactitat. Quāto plu-
 ris faciundum esset, quod pestilentissimos animi mor-
 bos, nocentissimas animi curas, si non stirpitius eucl- Ebrietas anis
 leret, at tolerabiliores redderet. Si autem quid aliud mi morbis me mi morbis me
 est, quod animi morbis, quod curis medetur, Ebrietas detur

E N C O M I V M

certe est, quotus enim quisque tam ærumnosus est? tam inexplicabili curarum labyrintho implicitus? tam contracta fronte? quin, si paulo meracius biberit, ærum-
 Nepenthe .i- narum, curarum obliuiscatur, frontem explicet, spes
 carens mole- iubeat esse ratas. Hoc enim uult illud Nepenthe αἰνέ-
 stia δωον ut Plutarchi uoce utar, quod Helena Telema-
 cho iam adeo sollicito propinans, omnes curas animi
 abstergit. Poetæ rerum omnium adumbratores Bac-
 chum nullo alio nomine Liberum uocant, nisi quod
 Liber mentem curis, sollicitudinibus, morbis animi crudelis-
 simis liberat. Sunt in urbibus Ciues qui sobris pro-
 pter fortunæ malignitatem, nec interdiu, nec noctu
 suauius quiescere possunt. Interdiu sæpe à creditoribus
 appellantur, in ius uocantur, in neruum ire iu-
 bentur. Iam postulat uxor ad macellum pecuniam,
 iam liberi ad emendos panes pecuniam efflagitant.
 Multum illis dandum est, sed quod dent, exiguum sup-
 peditat, nam nihil dicere religio est. Nocturnæ eadem cu-
 ræ uel citis quadrigis recurrunt. Recursat animo cre-
 ditorum tyrannis, rei familiaris inopia, mentē subit
 in tam angustissima re, longissimam illis alendam esse
 familiam. Cogitant omnia sua pignora opposita es-
 se, dolent se ἀγέδαι καὶ φέγεδαι, ut inquit
 Strepstades apud Aristophanem. At ubi largioribus
 poculis sese ingurgitarint, Iesu bone, quos non Cre-
 sos,

EBRIETATIS

fos, quos non Lucillos præ se contemnunt. Iesu bone, q̄ animo beatissimi sunt, etiam si re, uel paupertate pauperiores sunt. Cura debitorum nihil animum illorum tangit, nihil de alendis liberis, nihil de alenda tota familia distorquentur, non quid in ius uocati respondeant iudici, reputant. Homines illi infelicissimi quidem sunt, sed Ebrietatis beneficio, felicissimi, ut quæ animum curarum pondere, uel Aethna graui ore oneratum, exonerat, ut quæ animum mœrore tantum non confectum, omni læticia delibutum reddit. Adeo uerum est quod Homerus scribit.

ἢ δὲ Λιψώνων σιμέλη τέκε χάριμα βοτῶν
Et hinc esse opinor, quod Lipsenses ciues ceruisiam & domesticam & Torgensem Gaudium uocant. Etenim homines quantumuis miseros, tristes, miro gaudio perfundit. Monachi certe qui ferre possent tot labores? tot uigiliarum, tot excubiarum, ut sic dicam, Iliadas? qui absolvere possent tam iniquum precum diurnarum, iuxta ac nocturnarum pensum? si non aliquando uel uino optimo, uel ceruisia exquisitissima sese exhilararent? Sed quid de monachis tantum dico? date mihi ullum hominum genus, quod non hoc commodi ex Ebrietate capiat, quod non molestum curarum agmen, huius præsidio profluget, quod non labores suos adamantinos, dulci adeo Ebrietatis laxa-

Cur ceruisia
tam Lipsensis
q̄ Torgensis
Gaudium di-
catur

E B R I E T A T I S

Ebrietas corporis morbos mitigat mento mitiget, molliat. En habetis Ebrietatem animum morbos lenire, quid si corporis quoque mala mitigare probem? quid uultis amplius? An non uero conspiciatis homines, quantumuis morbo graui implicitos, si largius biberint, tantum non reualescere? quod si uerbis parum creditis, at factis credite. Agitur in

In Neupurce

Mysia circiter ferias Petri & Pauli mercatus quidam in oppido non procul à Lipsia, ad quem gallico morbo correpti, claudi, muti, cæci, breuiter nulli non ægroti confluunt. A prandio ubi bene poti sunt, publicas choreas ducunt. Illic subito uidetas è gallo galliceo, gallum gallinaceum fieri, claudum quouis pascere salaciorem, quauis capra petulantio rem saltitare, mutum si non loquit, at gestire loquendum, cæcum uel nullo ductore, nullo loco impingere. Tam salutaris res est Ebrietas, ut etiam morbos corporis si non prorsus aufert, at leniat, molliat. His commodis accedit illud quoque. Philosophorum sententiæ in hoc conspirant, homines præter rationis usum, orationis facultate bestiis præstare. Iam uero parum reserret homines oratione bruta antecellere, nisi pari facultate,

Ebrietas homines facundos facit pari successu, in omnes transfunderetur. Ut uero ex æquo in omnes oratio transfundatur sola Ebrietas præstat, cui rei fidem facit uersiculus ille uel pueris notus, Fluit melior post pocula sermo. Item ille Horatius

ratianus

ENCOMIUM

*ratianus testatur. Fœcundi calices quem non fecere
 disertum? Id uerum esse, quotidiana experientia
 discimus. Agricoli natura alioqui taciturni, natura
 ἀκετὸ μυσθαι, cum ceruisia madent, O quos non Indiserti in
 Stentores, O quos non porticus ἐπὶ ἀίχθας, O quos uerbis
 non ferme Nestores loquendo, clamitando superant?
 Id quod à uero non alienum esse, neminem uestrum ig Plutarchus de
 norare arbitror, qui modo in tabernis ceruisiarijs, in inani loquaci
 Oenopolijs uersatus est. Solemus illos qui ad nos mit- tate.
 tūtur, prius iubere, ut bibant, ἢ, quod in mādatis se
 cum ad nos deferunt, exponant. Vnde Achilles lega Homerus in
 tos illos ad se placandum missos, prius liberioribus po 9 Iliados
 culis reficit, ἢ legationis mandata percenseant. In
 nuptijs primum omnes muti, omnes elingues sunt,
 at ubi ceruisia maduerint, uino incaluerint, nulla nō
 æra dodonæa, nulla non Archite crepitacula, uocife
 rando, saltitando superant. Qui nobiscum prandēt,
 qui nobiscum cœnant, si rogantur cur tam taciturni
 sint, mox illud ὁ ἀλυσές in promptu habent, se ad
 huc sobrios esse, mox ubi paululum biberint, se lo-
 quatiores fore. Et sunt hæc admiratione digna. Sed Psittacus lo-
 audite Aristotelem libro de naturis animālium 8. nar quatiores fit, si
 rantem, Psittacum quoq; loquatiorem fieri, si unum uinū biberit
 biberit. Quid? quod uinum, unus Ebrietatis autor,
 non parū ad ingenij acrimosiam facit? Audire enim*

EBRIETATIS

est operæpretium hoc nostro seculo, quàm agricolæ ad pocula de Eccio, de Luthero uelut pro focis & aris digladiantur. Audimus quod bene poti biblia teneant, biblia interpretentur, nulli monacho, nulli sacerdoti cedant. Hinc est opinor quod cum Apostoli, spiritui sancto illorum pectoribus illapso, magnifica Dei loquerentur, plerisque musco pleni uisi sunt. O utinam etatem usque plerique nostri temporis Apostoli, si non quotidie, at saltem die dominico uel μετὰ μεσσηνίαν biberent, ut pro Dormi secure, Scala cœli, purissimum Christi Euangelium docere possent. Penè silentio præterieram Poetas, qui sobrii, nihil posteritate dignum, nihil uenustum præstare possunt, at ebrii, nihil non elegans, nihil non cedro dignum euomunt. Suffragatur mihi Horatius, qui præterquod Homerum illum Poetarum alpha, uinosum appellat, addit quoque. Nulla placere diu, neque uiuere carmina possunt, quæ scribuntur aque potoribus. Adstipulatur uersiculus ille pro uerbialis apud Athenæum secundo dipterosophistarum libro ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδὲν ὅσον αὐτῶν τέχνης. Omitto Poetam dicentem, Possum nil ego sobrius, bibenti succiurrunt quindecim poetæ. Quis non igitur Ebrietatem amabit? quis non illam amplectetur? ut quæ orationis uim, qua bestias excellimus, in nobis ex æquo exuscitat, è crassis, stupidis, ingeniosos, industrios, penè

Actorum.

Id est, ad ebrietatem usque

Poetæ

Homerus uinosus

Id est, aquam bibens nihil probum & utile paries

ENCOMIUM

penè dixeram, θεοὶ ἄνθρωποις facit, quæ Poetas, aues
adeo raris, reddit. Et sunt hæc quidem commoda ma Id est, Deo
xima, sed audietis non minora. Alcibiades in Sympo afflato
sio Platonis οἷος inquit, ἀνέδωκεν δὲ μὲν ποῖ
δωρ ἢ ἄλυσθαι hoc est. Vinum & sine pueritia & In uino
cum pueritia ueridicum est. Magistratus nescio quæ ueritas
tormentorum genera excogitant, quibus uerum à fu
ribus, homicidis, sacrilegis exculpant, cum id Ebri
etate leni, ut Horatius inquit, tormento & citius
& efficacius efficere possint. Quantum quæso tem
poris exiguitur dum carnifex, hominem aliquem aut
in tympanum, aut scalas distractum, candelis arden
tibus sub axillis adiurit, cum membratim corpus didu
cit, sæpe illa inhumana inhumanitate & oleum &
operam perdens. Proinde multo rectius, multo ho
minibus dignius est, illud cuiusdā Persæ apophtheg
ma, qui negauit tormentis opus esse, ad exquiren
dum uerum, uino enim id rectius elici. Etenim quid
quid est in corde sobriorū, hoc in lingua Ebriorum
est, adeo ut aliquando etiam, uoces per iugulum re
dituras, effutiant. Hinc principes, consiliariorum
suorum ingenia, mores, animum erga se exploratu
ri, ad computationem largiorem illos inuitant. Id
quod Horatius indicat, dum in arte poetica inquit,
Reges dicuntur multis urgere cucullis, Et torquere

bb ij

EBRIETATIS

**Ebrietas for-
tes facit**

**Viro fatigato
robur ualde
uini auget**

**Ebrietas ami-
citiā conciliat**

mero quem perspexisse laborent, an sit amicitia dig-
nus. Sunt qui corporis robur magno emerent, at illud
uel una Ebrietas præstat. Et si mihi forsitan derogas
fidem, audi quid dicat poetarum minime mendax Ho-
merus. αὐδρὶ κακμῶν τι μὲν οὐ μέγα οἶνος ἀέξει.
Id quod perspexerunt imperatores, qui in bello præ-
ter alia multa, hoc unum prospiciunt, ne exercitus
potus inopia laboret, dubio procul non clam illis est,
corporis robur, perpetua bellandi assiduitate exhau-
stum, uino, ceruisia, restaurari. A balneis nemo
non nostrum poculis largioribus indulget, nullo alio
nomine, nisi ut iures caloribus debilitatas, restauret.
Quid? quod homines alioqui uel quibusuis damis fu-
gatiores, ubi paululum biberint, nec cum Marte ip-
so, nec cum Bellona in certamen descendere formi-
dant. Cui rei fidem facit Horatius in libro Epistola-
rum pri. Quid non Ebrietas designat? operta reclu-
dit. Spes iubet esse ratas, ad prælia trudit incermem.
Sunt Philosophi qui non adeo igne, non adeo aqua,
atq; amicitia opus esse asserunt. Illa uero nullibi faci-
lius contrahitur q̃ inter pocula. Plutarchus mensam
φιλόποινον hoc est, amicitiae conciliatorem uocat,
quando enim in una mensa accumbunt, quorum alius
alium uel nunq̃ de facie uidit, mox ultro citroq; biben-
di uicissitudine arctissimo amicitiae scedere copulatur.

Huc

ENCOMIUM

Huc pertinet quod in tabernis meritorijs, & alijs locis in quibus ad compotandum conuenitur, alijs alijs conciliandae amicitiae gratia propinat. Scythae Lucius Scythianus auctore, uel adamante firmiores amicitias putabant, quas inter pocula contraxerant. Porro Christus charitatem suam mandatū esse dixit, tesseram esse docuit, qua illi, qui sub suo praesidio militent, cognoscantur. At illa inter compotatores maxima est. Charitas uel Paulo teste, non tam sui compendij, quā aliorum est studiosa. Iam quotus quisque potatorum est, qui non mallet suum compotorem, quā se plenius poculis obrui? Illa compotorum charitas, etiam popularibus sermonibus laetatur. Eat modo quisque uolet, & Ebrietatem ut homine indignam calumniatur, cum haec amicitia inter se iungat homines, haec charitatem inter homines exuscitet. Non ullum uerbum de Ebrietatis commodis faciam, si hoc unum addidero, Ebrietatem uenenum quoque ipsum, quo non aliud praesentius, è medio tollit homines, in hominibus extinguere. Quod si fortasse uobis non uerisimile uidebitur, Audite quaeso, quid Linaeus Historicus ille celebris, de Vibio Virio senatore Campano memoriae prodiderit, qui cum bene epulatus, cum septem et uiginti senatoribus alijs uenenum sumpsisset, impleta uino ciboque uenae minus efficacem in maturanda morte uim ueneni

bb iij

E B R I E T A T I S

fecerunt . O diuinam Ebrietatem , quæ ueneno uenenum est , quæ , quod homines citius dicto prorsus exanimat , eijcit , innoxium facit . At uero hic non dubito , quin plerique inter uos mihi tam immodicis laudibus , Ebrietatem effferenti , obiecturi sint . Ecquorsum attinet te argumentis , nescio quibus , Ebrietatem attollere ? Nostin quid Christus saluator noster dicat ? Ne grauentur corda uestra crapula & Ebrietate . Præterea , Paulus ad Ephesios inquit . Ne bibite uinū in quo est luxuria . Audite uos quicumque his locis Ebrietatis laudes eleuatis , non nego locos , non nego auctoritates , sed recte interpretor , sed Ebrietatis à me laudatæ laudibus , ne tantillum quidem deirahere contendo . Primo omnium , Christus non dicit , ne inebriamini , sed ne grauentur corda uestra Ebrietate . Dubio procul interminans Ebrietatē illam fioriosam , quæ non uoluptate quadam mentem perfundit , sed prorsus extinguit , de qua nos non ullum uerbum fecimus . Nos illius Ebrietatis Encomium decantauimus , quæ à tot sanctis uiris , tot populis celebrata est , celebraturque , quæ tot commodorum mundinas secum importat . De illa uero corda hominum grauante , nihil diximus quicquid . Porro quod Paulus dicit , Ne bibite uinum , in quo est luxuria , non certe nobis uinum in totum interdicit . Geneseos cap . 2 . Scriptura inquit

E N C O M I V M

ra inquit, Quod omnia quæ Deus creauit, fuerint
 ualde bona. Vinum cum creatura Dei sit, qui nam fas
 erit, ab hoibus prohiberi, ne in usum uertatur? Pau-
 lus aliis omnibus à Deo in usum nostrum creatis, cum
 gratiarum actione utendum esse scribit. Qui nam igi-
 tur hoc loco uini usam nobis interminabitur? Proinde
 uidetur mihi Apostolus, immoderatū illum uini usum
 interdiceret, qui mentem eripiat, qui nulla uoluptate
 nos recreet. Altoqui si in totum nos à uino, Ebrietatis
 effector maximo, abstinere uult, cur nam Timo-
 theum suum iubet, ut uino, ad refocillandum stoma-
 chum utatur? Auditis optimi auditores, quæ nihil agant,
 qui his scripturæ locis, Ebrietatis laudes obnubilare
 uolunt. Quod si uobis non tot sancti uiri, tot popu-
 li, Ebrietatis studiosissimi cultores, Ebrietatem com-
 mendant, si uobis non Ebrietatem commendatam red-
 dit, quæ morbis tam animi quàm corporis medetur, ora-
 tionis facultatem nobis suppeditat, ingeniosos, soler-
 tes facit, quæ Poetarum fixorē adauget, uires corporis
 fractas restituit, uenena extinguit, si inquam hæc uo-
 bis Ebrietatem non fauorabilem fecerint, poenitebit
 me tam multorum uerborum, donec uixero. Ego dicendi
 finem facio. Vos ualete, & quæ dixi expendite, ut per-
 noscatis Ebrietas exigenda, an recipienda sit uobis prius.

Epilogus

D I X I.

bb iij